

Plan voor borging theoretische kennis in kwalificatiedossier

Overal dezelfde basiskennis en extra theorie naar keuze

Sinds enkele jaren worden leerlingen in de groene sector opgeleid binnen het 'competentiegerichte onderwijs'. De leerlingen leren daarin vaardigheden die van belang zijn voor de beroepspraktijk. Maar hoe zit het met hun theoretische kennis? Volgens menig VHG-lid is die te karig. Bovendien zijn er nogal wat regionale verschillen en kunnen leerlingen onvoldoende aantonen welke kennis ze nu hebben opgedaan. Tijd voor meer duidelijkheid.

Door Annemieke Bos

Het Nederlandse onderwijs en de examinering is gebaseerd op zogeheten kwalificatiedossiers. In deze dossiers staat omschreven welk kennisniveau een leerling moet hebben. En dat blijkt nu de kern van het probleem. "Die omschrijvingen zijn heel algemeen en op vele manieren te interpreteren", legt Jeroen Zijlmans, onderwijsadviseur van branchevereniging VHG, uit. "Bij het onderwerp 'bodembodem en bemestingsleer' staat bijvoorbeeld: 'de leerling heeft kennis van bodem, grond- en oppervlaktewater en grondsoorten'. Het gevolg van deze summiere omschrijving is dat scholen het onderwerp verschillend interpreteren. Elke school kan het anders doceren."

De ene school gaat er dieper op in dan de andere. Een ander gevolg is dat het voor de toekomstige werkgever van de leerling vaak niet duidelijk is wat hij kan verwachten. Volgens het diploma heeft de leerling kennis van bodem en grondsoorten, maar wat houdt deze kennis precies in? Door deze verschillen en onduidelijkheid wordt de theoretische kennis van de leerlingen over het algemeen als te beperkt ervaren."

Meer theoretische kennis op de scholen dus?

"Liefst wel", stelt Wim van Ginkel. Hij is directeur van de Koninklijke Ginkel Groep. "Maar er is een spanningsveld: de politiek wil meer de nadruk leggen op de algemene vakken, zoals Nederlands, Engels en wiskunde en stelt daarnaast een verkorting van de onderwijstijd van de mbo-opleiding niveau 4 voor. Dan blijft er weinig tijd over voor vaktheorie. En dat is jammer, want het wordt steeds belangrijker dat onze medewerkers het nodige weten van het materiaal waarmee ze werken. En over het toepassen ervan. Over groen op het dak bijvoorbeeld, of groen aan de gevels. Dat soort toepassingen stelt andere eisen aan de groenmedewerker. De rol van groen in onze maatschappij verandert bovendien. Het is meer dan decoratie. Groen is bijvoorbeeld ook in staat om fijnstof te binden. Als groenmedewerker moet je daar iets van weten, in elk geval moet je weten hoe een plant functioneert." "We willen de leerlingen niet 'doodslaan' met heel veel theorie", vult Zijlmans aan. "Ze hoeven niet terug naar het oude schoolsysteem van feitjes stampen, maar de kenniscomponent moet wel een prominenter plek krijgen. Ze hebben gewoon een hoeveelheid kennis nodig." Inmiddels is de kwestie onderwerp van gesprek binnen Aequor, het kenniscentrum voor de groene sectoren dat onder andere de kwalificatiedossiers ontwikkelt. In het bestuur en de commissies van Aequor zitten werkgevers, werknemers en het onderwijs met elkaar om tafel om onder andere over onderwijs te praten. Wim van Ginkel en Jeroen Zijlmans zijn beiden actief in de sectorcommissie Groen, Van Ginkel als voorzitter. Daarboven is een paritaire commissie actief waarin Van Ginkel namens de branche deelneemt.

Wat moet er veranderen?

Zijlmans: "Branchevereniging VHG vindt

Boven: Wim van Ginkel
Onder: Jeroen Zijlmans

dat het kennisniveau in de kwalificatiedossiers voor de mbo-opleidingen beter moet worden gedefinieerd. Bovendien moet er een basisniveau van kennis binnen de opleiding aanwezig zijn. Dat betekent dat het vrijblijvende karakter om de opleiding naar eigen inzicht in te vullen, voor de scholen minder wordt. Voor leerlingen die dat willen, moet het mogelijk zijn om extra theoretische kennis op te doen. Een leerling die bij een hovenier werkt die een breed assortiment beplanting voert, moet immers een hoger niveau plantenkennis hebben dan zijn klasgenoot die bij een groot groenbedrijf werkt en meer in de richting van calculatie/werkvoorbereiding wil gaan werken."

Hoe willen jullie dat bereiken?

Om de beoogde doelstellingen te bereiken zal branchevereniging VHG nauw samenwerken met de onderwijsinstellingen, Aequor, de sociale partners en de eigen leden. "Allereerst willen we duidelijk benoemen wat de leerlingen moeten kennen", vertelt Zijlmans. "We maken daarbij onderscheid tussen basiskennis theorie en extra theoretische kennis. Het gaat dan om toegepaste beplantingsleer, bodem en bemesting, landmeten, vijvers en water en calculatie/werkvoorbereiding. Uiteindelijk zullen de nieuwe omschrijvingen in de kwalificatiedossiers moeten worden opgenomen. Dan is elke school verplicht om de kennis te onderwijzen zoals de branche heeft beschreven." Beide heren beseffen dat dit niet zonder slag of stoot te realiseren is. "De scholen spelen hier een belangrijke rol in", legt Van Ginkel uit. "Er zullen scholen zijn die het vervelend vinden dat de grote vrijheid in opleiden wordt beperkt. Het liefst hebben ze een dossier waar ze allerlei opleidingen aan kunnen hangen. Ze hebben belang bij voldoende leerlingen die vervolgens hun diploma halen. Je ziet bijvoorbeeld dat ze allerlei 'funvarianten' aanbieden zoals 'urban design' om het vak extra aantrekkelijk te maken en voldoende leerlingen binnen te halen. We hebben niet alleen maar designers nodig, maar ook mensen die met hun handen werken, onderhoud doen, service willen verlenen. En daar is een portie theoretische kennis voor nodig."

Wat gaan de hoveniers hiervan merken?

"Op korte termijn nog niets", stelt Zijlmans. "Wij hopen dat, als alles volgens planning loopt, het aangepaste kwalificatiedossier in het schooljaar 2013-2014 wordt ingevoerd. Dat zal de werkgever een heldere basis bieden. Hij weet wat hij kan verwachten van het mbo-onderwijs en waar hij aan toe is met zijn werknemer. Daardoor kan hij hem verder helpen in diens ontwikkeling." Van Ginkel onderstreept deze uitspraak: "Je kunt niet van een leerling die net de opleiding heeft afgerond verwachten dat hij alles kan en weet. Het blijft een kwestie van 'een leven lang leren'. De branche moet actief blijven in het zelf verder vormen van mensen. Dat zal in de toekomst alleen maar toenemen."

Wat kunnen de hoveniers zelf doen?

Zijlmans: "De hovenier kan in de gesprekken met zijn regionale onderwijsinstelling aangeven hoe belangrijk de borging van theoretische kennis is en kenbaar maken dat hij dit plan steunt. Zo maken we duidelijk dat het een breedgedragen initiatief is." "Daar kan hij morgen al mee beginnen" besluit Van Ginkel. ■

